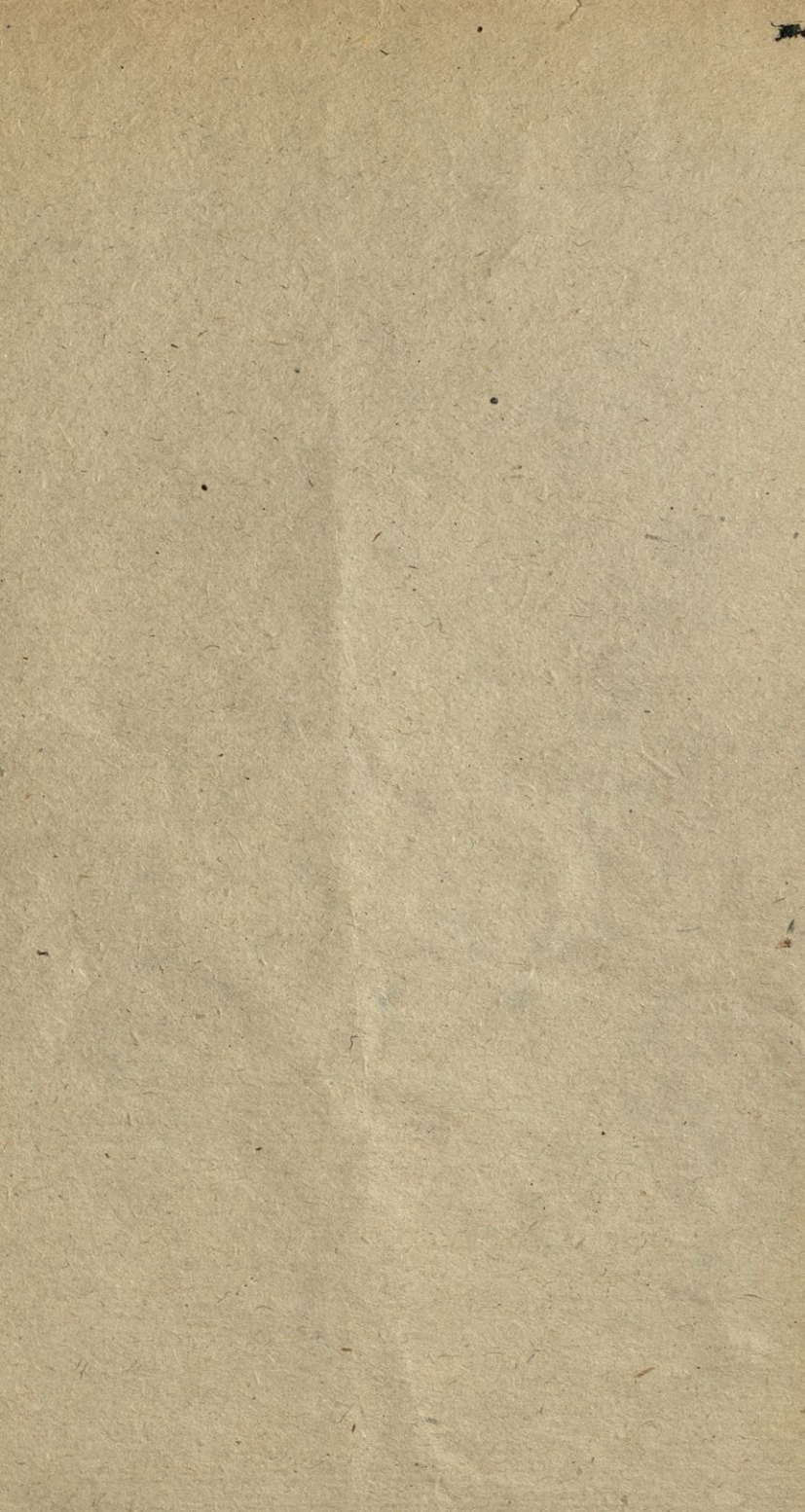

123380

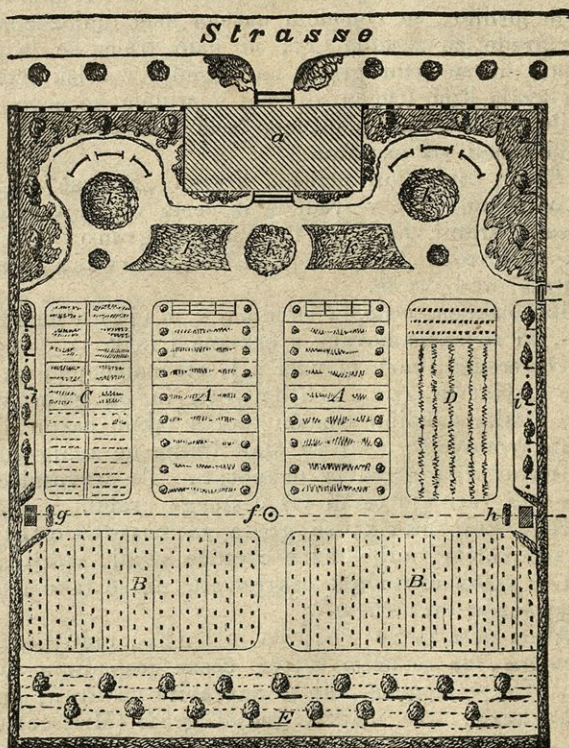

Šolski vrti.

Kar družbe kmetijske dobivajo od ministerstva de-narno podporo za vrte ljudskih šol, se je pričelo ne-kako živahnejše gibanje vzlasti pri tacih šolah, ki imajo v vrtnarstvu izvedene in za sadjerejo itd. vnete učitelje.

Šolskim občinam dohaja iz gori imenovane pod-pore precej zdatna pomoč, zato se napravlja čedalje več novih vrtov ali vsaj drevesnic pri ljudskih šolah.

Ker pa dobro napravljeni vrt zdatno pospešuje dober namen, in se nam je že od več strani naznanila želja, imeti izgled (mušter) tacega vrta, vstrezamo radi tem željam s sledečo podobo:

Brez ugovora so taki vrti ali drevesnice jako ko-ristni na dvojno stran: od ene strani cepijo ljubezen do vrtnarstva v srca šolske mladine, in jo pod-

#2e 231/1955

učujejo v tem kmetijskem razdelku kmetijstva; od druge strani pa, če ima izveden in marljiv učitelj tak vrt v svoji oskrbi, koristi tudi že odrašenim sosesčanom, ki imajo priliko, na takem vrtu tudi za-se kaj koristnega videti.

Ker pa je treba, da učitelj pri napravi novega šolskega vrta, ali če starega predrugačiti hoče, ima kak dober izgled pred seboj, zato smo si po prijaznosti vredništva „Oest. landw. Wochenblatt“ oskrbeli tak izgled, ki ga tukaj v podobi podamo našim učiteljem, krajnim šolskim svetom in pa županom.

Ni pa naš namen dotičnim možém veleovati: „prav tak vrt si morate narediti“, ampak namen naš je, jim le, kakor smo gori rekli izgled dati, po katerem naj za razmere svojega kraja pripraven vrt napravijo. Če, na priliko, so v podobi našega lista tudi zaznamovane grede za zasadbe trt, ni nam treba še le opominjati, da se trtne grede ne naredijo v šolski vrt takega kraja, kjer trte ni ali vsaj s pridom ne zori.

Po tem navodu popišemo sedaj, kako je na naši podobi šolski vrt osnovan.

Tam, kjer stoji nemška beseda „Strasse“, pelje cesta memo vrta, v sredi je iz ceste vhod v šolo a; na vsaki strani vhoda je lično nizko grmovje zasajeno; na levo in desno stojé sadna drevesa, kakor na straži pred vrtom.

Iz šolskega poslopja stopimo v majhne drevesnice, ki so zaznamovane s črkama j in k.

Drevesnici, zaznamovani z j, ste namenjeni za nasadbo nekaterih gozdnih dreves in pa grmovja, da se šolska mladina seznaní tudi s takim našim drevjem in grmovjem; vsaj še stari ljudje ne znajo včasih prav navadnega grmovja imenovati. Te drevesnice ob enem tudi varujejo ostali vrt cestnega prahú.

Kjer stoji črka k, so grede za nasadbo cvetlic, kjer se dekleta vadijo razne cvetlice sejati, saditi, presajati in sploh cvetličnik oskrbovati, da se tako izurijo v izrejevanju cvetličnem.

A sta vrta za zelenjavo in kuho, tudi deklíčem namenjena, da se učijo v tem, česar gospodinja vedeti mora. Če je mogoče, naj se napravite ob kraji, kakor podoba kaže, dve majhni gnojni gredi (Mistbeete) ne zato, da bi služili za vrtnarske toplice (Treibhaus), ampak zato, da se več zelenjave pridela.

Blizo teh zeljenadnih gred na eni strani je majhna trtnica D. Trtnica je zasajena s kakimi 10 trtami raznih plemen in posebno tacimi, ki dajete dobro grozdje za na mizo.

Vrtec **C** na drugi strani je botaniški vrt; on ima grede na štiri vogle, kamor se sejejo različne rastline, trave, detelje ali sicer koristne rastline, pa tudi strupene, da se šolska mladina podučí o koristnem in škodljivem rastlinstvu.

B ste drevesnici za sadno drevje, jako važni za šolski poduk; tukaj se že stareji učenci vadijo saditi, cepiti in sploh gleštati sadno pritlično in visoko drevje.

g kaže mesto za majhen čebelnjak, v katerem je učitelju lepa prilika, bolj odrašeno šolsko mladino podučevati v čebeloreji po Dzierzonovi sistemi.

h kaže mesto za gnojišče mešanega gnoja (kompost), ki se ne sme pogrešati v nobenem šolskem vrtu.

Okoli šolskega poslopja se lahko naredijo brajde za trto ali sadno drevje.

Okoli tiste strani vrta, ki je obrnjena na cesto, naj se naredí lesena ograja, ostale tri strani vrta pa naj se obdadó z živo mejo, za katero se posebno murba priporoča, da se tako mladina tudi nekoliko vadi v murbo- in sviloreji; **f** kaže vodnjak (štirno), **E** pa je zasadíše visocega sadnega drevja.

Kako velik naj je šolski vrt, to se ravná po okoliščinah vsacega kraja in pa po premoženji šolske občine. Če ne more biti velik, bode naj majhen; stavimo pa, da bode vsacemu všeč, če je po tej podobi osnovan. Domači bodo veselje imeli nad takim vrtom, pa tudi tujec, ki bode memo šel, ga bo radostno ogledaval, pa rekel: čast in hvala šoli, ki ima tak vrt!

Ker pa so šolska poslopja večidel že poprej bila, predno so se začeli napravljati šolski vrti, se vé da oni ne morejo tako tikama šole biti, kakor naša podoba kaže; al to nikakor ni zadržek, da se na drugem mestu postavljeni vrt vendar tako vredi, kakor je načrtan na tej podobi.

Naj bi ta izgled po vseh slovenskih krajih prestrojil šolske vrte na korist naši mladini pa tudi odraslim našim gospodarjem in gospodinjam!

(Ponatis iz „Novic.“)

